

**TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİNİN KURULMASI
HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME**

Kanun Hükmünde Kar.nin Tarihi	: 13/8/1993,	No: 497
Yetki Kanununun Tarihi	: 24/6/1993,	No: 3911
Yayımlandığı R.G. Tarihi	: 2/9/1993,	No: 21686
V.Tertip Düsturun Cildi	: 33	

Amaç

Madde 1 – Türkiye’de tüm bilim alanlarındaki araştırmaları, bilimci kişiliğini ve araştırmacılığı özendirmek ve bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak; gençleri bilim ve araştırma alanına yönleltmek; Türkiye’deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunmasına çalışmak; bilim ve araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkarılmasına yardım etmek amacıyla, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanına bağlı tüzel kişiliğe, bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahip Türkiye Bilimler Akademisi (kısa adı TÜBA) kurulmuştur.⁽¹⁾

(Mülga ikinci fıkra: 3/6/2011-KHK-635/33 md.)

Akademi, bu Kanun Hükmünde Kararname’de belirtilmeyen hallerde özel hukuk hükümlerine tabidir.

Görevler

Madde 2 – Türkiye Bilimler Akademi’sinin görevleri şunlardır:

- a) Bilimsel konularda ve bilimsel önceliklerin saptanması amacıyla incelemeler ve danışmanlık yapmak,
- b) Toplumda bilimsel yaklaşım ve düşüncenin yayılmasını sağlamak,
- c) Hükümete, Türk bilimcileri ve araştırmacılarının toplumsal statüleri, yaşam düzeyleri, gelirleri ve bu tür faaliyetlerin gereği olan özel kolaylık ve ayrıcalıklara ilişkin mevzuat değişiklikleri önermek,
- d) Bilimin öneminin ülke kamuoyunca takdir ve kabulünü sağlamak ve bilim adamlığını özendirmek için ödüller vermek,
- e) Yukarıda belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi ve görevlerin yerine getirilebilmesi ile ilgili her türlü faaliyette bulunmak.

Akademi Üyeliği

Madde 3 – Akademi’de; Asli üye, Asosye üye ve Şeref üyesi olmak üzere üç tür üye bulunur. **(Değişik cümle: 22/8/2011 – KHK – 651/ 31 md.)** Asli ve Asosye üye sayısı, her birinden yüzelli olmak üzere toplam üçyüzdür.

Şeref üyeliği sayısı herhangi bir sınırlamaya tabi değildir.

Asli ve asosye üyeler her yıl sonunda o yıl içinde yaptıkları çalışmalarla gelecek yıl yapmayı planladıkları araştırmaları birer rapor halinde Akademi Konseyine sunarlar.

Üyeliğe Seçilme Şartları

Madde 4 – a) Asli Üye;Aşağıda belirlenen şartları taşıyan T.C.uyruklu seçkin bilim adamları arasından seçilir.

Ulusal veya uluslararası saygın kuruluşlardan ödül veya madalya almış olmak:kendi adıyla anılan keşif, icat,teori ve modellere sahip olmak ve/veya adı klasik kitaplara veya derleme makalelerine geçmiş olmak; uluslararası bilim atıfları kataloglarında genel kabul görmüş yüksek sayıda atıf almış olmak,

(1) 3/6/2011 tarihli ve 635 sayılı KHK’nın 33 üncü maddesi ile bu fıkroda yer alan “Başbakana’a” ibaresi “Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanına” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

- b) Asosye Üye; Asli üye olmaya aday T.C. uyruklu yetenekli genç bilim adamları arasından seçilir.
 c) Şeref Üyesi; Asli üye olma şartlarına sahip, ancak yaş haddi sebebiyle asli üyeliğe seçilemeyen T.C. uyruklu bilim adamları, Türkiye ile ilgisi olan ve işbirliği yapan ve asli üyelere aranan şartları taşıyan yabancı bilim adamları arasından seçilir.

Üye seçimi ⁽¹⁾

Madde 5 – (Değişik: 22/8/2011 – KHK – 651/ 32 md.)

Asli ve Asosye üyelerin, üçte biri TÜBİTAK Bilim Kurulu, üçte biri Yükseköğretim Kurulu ve üçte biri Asli üyeler tarafından seçilir.

Asli üyeler tarafından seçilecek Asli, Asosye ve Şeref üyeleri için; bir Asli üye tarafından Akademi Konseyine yazılı olarak başvurulması ve aday gösterilen kişinin, aday gösteren üye dışında iki Genel Kurul üyesi tarafından da yazılı olarak desteklenmesi gerekir. Adaylık, Akademi Konseyi tarafından kabul gördükten sonra Genel Kurulun onayına sunulur.

Asli üyelik altmışyedi yaşına kadar sürer. Yaş haddi nedeniyle Asli üyelik statüsü sona eren üyeler, otomatik olarak Şeref üyesi olurlar. Asosye üyeler üç yıl için seçilirler. Asosye üyelik süresi toplam en çok dokuz yıldır.

Akademi'nin Organları

Madde 6 – Akademi'nin organları şunlardır.

- Akademi Genel Kurulu.
- Akademi Konseyi.
- Akademi Başkanı.

Genel Kurul ⁽²⁾

Madde 7 – (Değişik cümle: 22/8/2011 – KHK – 651/ 33 md.) Akademi Genel Kurulu, Asli ve Asosye üyeler ile Şeref üyelerinden oluşur. Toplantıların yeri ve gündemi Akademi Konseyi tarafından tespit ve ilan edilir. Genel Kurul üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanabilir.

Genel Kurulun Görevleri

Madde 8 – Genel Kurul'un görevleri şunlardır.

- Akademi Konseyi'nce hazırlanacak bilim politikasına ilişkin temel dokümanlarla faaliyet raporu, bilanço ve bütçe önerisini görüşerek onaylamak,
- (Değişik: 22/8/2011 – KHK – 651/ 34 md.)** Asli üyeler tarafından önerilecek üyelikleri karara bağlamak,
- Süresi dolan Akademi Konseyi üyeleri yerine çoğunluk esasıyla yeni üyeler seçmek.
- (Ek: 22/8/2011 – KHK – 651/ 34 md.)** Akademi Konseyinin temel bilim alanlarında enstitü kurulmasına veya kaldırılmasına ilişkin önerilerini karara bağlamak.
- (Ek: 22/8/2011 – KHK – 651/ 34 md.)** TÜBİTAK Bilim Kurulu için önerilecek adayları belirlemek.

Akademi Konseyi

Madde 9 – (Değişik: 22/8/2011 – KHK – 651/ 35 md.)

Akademi Konseyi, Genel Kurulca üç yıl için seçilen on Asli üye ile Akademi Başkanından oluşur. Asli üyelerle birlikte aynı usûle göre aynı sayıda yedek üyeler de seçilir. Görev süreleri dolan üyeler en fazla bir dönem daha yeniden seçilebilir. Konsey üyeliğinin herhangi bir sebeple boşalması hâlinde boşalan üyeliğe, kalan süreyi tamamlamak üzere yedek üye davet edilir.

(1) Bu madde başlığı “Üyelik Seçimi” iken, 11/10/2011 tarihli ve 662 sayılı KHK'nin 94 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde ve aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “TÜBİTAK Bilim Kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 11/10/2011 tarihli ve 662 sayılı KHK'nin 94 üncü maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “üyelerden” ibaresi “üyeler ile Şeref üyelerinden” şeklinde değiştirilmiştir.

Akademi Konseyinin Görevleri

Madde 10 – Akademi Konseyi'nin görevleri,

- a) Akademiye ilişkin faaliyetleri düzenlemek ve yürütmek,
- b) **(Mülga: 22/8/2011 – KHK – 651/ 36 md.)**
- c) Çeşitli danışmanlık veya etüd konuları için Akademi içinden veya dışından komisyonlar kurmak,
- d) Bütçe teklifi hazırlamak.
- e) **(Ek: 22/8/2011 – KHK – 651/ 36 md.)** Temel bilimler alanında enstitü kurulmasını veya kaldırılmasını önermek,
- f) **(Ek: 22/8/2011 – KHK – 651/ 36 md.)** Kurulmasına karar verilen enstitülerin malî yönden desteklenmesine karar vermek.

Akademi Başkanı

Madde 11 – **(Değişik birinci cümle: 11/10/2011-KHK-662/94 md.)** Akademi Başkanı, Aslî üyeler içinden Akademi Genel Kurulunca belirlenecek üç aday arasından Başbakan tarafından üç yıl için atanır. **(Ek iki cümle: 11/10/2011-KHK-662/94 md.)** Akademi Başkanlığının herhangi bir sebeple boşaldığı tarihten itibaren otuz gün içinde Genel Kurulca adaylar belirlenir. Genel Kurulun süresi içinde toplanamaması veya Genel Kurulca süresi içinde herhangi bir sebeple uygun nitelikte ve yeterli sayıda üye seçimi yapılmaması durumunda, Başbakan Aslî üyeler arasından re'sen atama yapar. **(Değişik cümle: 22/8/2011 – KHK – 651/ 37 md.)** Aynı kişi iki dönemden fazla Başkanlığa atanamaz. Akademi Başkanı, Akademi'nin amaçları doğrultusunda faaliyet göstermesinden sorumludur. Başkan, Akademi'nin ita amiridir.

Ödüller

Madde 12 – Akademi tarafından bilimsel araştırmaları teşvik ve bilimin öneminin ülke kamuoyunca takdir ve kabulünü sağlamak için bilimsel araştırmalarıyla dünya çapında emsallerine nazaran üstün başarı gösteren bilim adamlarına ödül verilebilir.

Ödülün tutarı ve dağıtım esasları Akademi Konseyi tarafından belirlenir.

Araştırma Desteği⁽¹⁾

Madde 13 – Akademi üyelerine ulusal ve uluslararası araştırma ve geliştirme faaliyetlerini sürdürebilmeleri için, yılda, Devlet Memurları Kanununa göre en yüksek Devlet Memuru brüt aylığının yıllık tutarının üç katına kadar araştırma desteği sağlanabilir. Bu destek faaliyetinin uygulama usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

(1) 25/6/2009 tarihli ve 5917 sayılı Kanununun 47 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "yıllık tutarı kadar" ibaresi 1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere "yıllık tutarının üç katına kadar" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Mali Hükümler

Madde 14 – Akademi hizmetleriyle ilgili bütün giderler, mali yıl başında (Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu bütçesinde açılacak özel tertibe aktarılmak üzere) Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekle karşılanır.⁽¹⁾

Bütçe teklifi Akademi Konseyi tarafından hazırlanarak Temmuz ayı başında Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına gönderilir.⁽²⁾⁽³⁾

Giderlerin yapılmasında, 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Kanununda yeralan esas ve usüller uygulanır. Akademi'nin faaliyetlerinden dolayı sağlanan gelirler ve yapılan bağışlar, Akademi hizmetlerinde kullanılmak üzere (Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu bütçesinde) Akademi adına açılan özel tertibe gelir kaydedilir.⁽³⁾

Akademi'nin hesapları, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu hesapları ile birlikte aynı usul ve esaslar dahilinde denetlenir.

Akademi'nin sekreteryaya hizmetleri Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından yerine getirilir.

Geçici Görevlendirme

Madde 15 – Türkiye Bilimler Akademisi kadro şartı aranmaksızın yerli veya yabancı geçici süreli anlaşmalı araştırmacı ve danışman çalıştırabilir.

Anlaşmalı araştırmacılar ve danışmanlar; üniversiteler, genel ve katma bütçeli dairelerle özel idare ve belediyeler ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kurumların mensupları arasından da seçilebilir. Bunların asli görevlerine ait bütün hakları saklı kalır ve her türlü tazminatlarına hanel gelmez. Çalışma şartları ve anlaşmalarına göre verilecek ücretler Konsey'ce tespit edilir.

(1) 3/6/2011 tarihli ve 635 sayılı KHK'nın 33 üncü maddesi ile bu fıkrada yer alan "Başbakanlık" ibaresi "Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 3/6/2011 tarihli ve 635 sayılı KHK'nın 33 üncü maddesi ile bu fıkrada yer alan "Başbakanlığa" ibaresi "Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) Bu fıkraların uygulaması ile ilgili olarak, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine bakınız.

Yönetmelik

Madde 16 – Bu Kanun Hükmünde Kararname'nin uygulanmasına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Geçici Madde 1 – Akademinin ilk Genel Kurulu; 4 üncü maddenin (a) bendindeki şartları taşıyan 10 asli üye bir defaya mahsus olmak üzere Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun teklifi üzerine Başbakan tarafından atanır. Başbakan tarafından atanan üyelerin, bu Kanun Hükmünde Kararname'de öngörülen şartlara uygun olarak seçecekleri asli üyelerle birlikte üye sayısı 20'ye çıkartılır ve böylece Genel Kurul oluşmuş olur. Daha sonra 9 uncu maddeye uygun olarak Akademi Konseyi oluşturulur, 11 inci madde uyarınca da Genel Kurul Akademi Başkanı'nı seçer.

Geçici Madde 2 – Akademi Konseyi'nin ilk kuruluşunu takip eden ikinci yıl bir defaya mahsus olmak üzere ad çekme yolu ile ayrılacak beş üye belirlenir, yerlerine yenileri Genel Kurul'ca seçilir.

Geçici Madde 3 – (Ek: 22/8/2011 – KHK – 651/ 38 md.)⁽¹⁾

Bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Başkan ve Akademi Konseyi asıl ve yedek üyelerinin görevi,

a) Seçilmiş oldukları tarih itibarıyla görev sürelerinin üç yılı aşması hâlinde bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihte,

b) Seçilmiş oldukları tarih itibarıyla görev sürelerinin üç yılı aşmaması hâlinde, üç yıllık sürenin dolduğu tarihte, sona erer. Başkan ve Akademi Konseyi üyeleri, yeni Başkan ve Akademi Konseyi üyeleri atanıncaya kadar görevine devam eder.

Geçici Madde 4 – (Ek: 22/8/2011 – KHK – 651/ 38 md.)

Asli üyeler tarafından seçilecek Asli üye sayısı 3 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan sayıya ininceye kadar anılan kontenjandan üye seçimi yapılmaz.

Geçici Madde 5- (Ek : 11/10/2011 - KHK - 662/94 md.)

Bakanlar Kurulunca belirlenen Asli ve Asosye üyeliklerin 1/1/2012 tarihinden sonra boşalması hâlinde, anılan kontenjanlara TÜBİTAK Bilim Kurulunca seçim yapılır.

1/1/2012 tarihinden önce atanan Akademi Başkanının görevi, atandığı sürenin sonuna kadar devam eder.

Madde 17 – Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 18 – Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1)Bu madde 26/7/2013 tarihli ve 28719 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 8/11/2012 tarihli ve E.:2011/115, K.: 2012/177 sayılı kararı ile iptal edilmiş ve Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmıştır.

**497 SAYILI KHK'YE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN
MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ
GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/KHK'nin/İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	497 sayılı KHK'nin değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5917	13	1/1/2010
KHK/635	1, 14	12/6/2011 tarihinde yapılan milletvekili seçiminden sonra kurulan ilk Bakanlar Kurulu üyelerinin atandığı tarihte
KHK/651	3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, Geçici madde 3 ve 4	27/8/2011
KHK/662	7, Geçici Madde 5, 5, 11	2/11/2011 1/1/2012
Anayasa Mahkemesinin 8/11/2012 tarihli ve E.: 2011/115, K.: 2012/177 Sayılı Kararı	Geçici Madde 3	26/7/2013 tarihinden başlayarak altı ay sonra